

Fríggjadagur
20. desember 1996

hygg & hoyr

8 síður at-
taka úr

Tey koma til okkara við málinum

Fýra av teimum sjei, sum hava máltáttin í útvarpinum. Frá vinstri eru tey Jógvani í Lon Jacobsen, Sakaris Hansen, Marjun Simonsen og Anfinnur Johansen. Hini trí, sum hava máltáttin eru Vár í Ólavstovu, Hjalmar Petersen og Marius Staksberg. Mynd: Jens Kr. Vang.

ÁKI BERTHOLDSSEN

– Hetta er ein góður máti at fáa samband við fólk. Og fólk taka væl undir við tí.

Tey, sum skipa fyrri sendingini „Orð um mál“ í útvarpinum hvønn dag eru eitt sindur ovfarin av, hvussu stóran áhuga sendingin hevur hjá fólki. Tí fólk vísa beinleiðis, at tey fylgja við.

– Tey ringja til okkara, tey steðga okkum á gøtuni at práta og tey skriva greinar í bløðunum. Tað er hugaligt, heldur Vár í Ólavstovu, sum er ein teirra, sum skipar fyrri málsendingini í útvarpinum.

Hon sigur, at tey eru heilt bilsin av, hvussu nógv seta seg í samband við tey um ymisk orð, tey hava havt frammi.

Tey vóru nógv, sum, harmaðust, tá ið vældámda málsendingin „Orðabókin“ hjá J.H. W. Poulsen datt niðurlýri í útvarpinum.

Men tað var ikki so leingi, so var aftur sending um føroyskt mál fastur tættur í útvarpinum, hóast sendingarnar, sum nú eru, eru heilt øðrvísi enn tær hjá professaranum á Debesartrøð.

Tóku væl undir

– Tá ið eingin málsending

hevdði verið í útvarpinum eina tíð, vendi ritstjórnin á blaðnum „Máltingi“ sær til útvarpið og bjóðaði sær til at hava ein fastan máltátt í útvarpinum.

Tey skutu upp at skipa sendingarnar eftir fyrmynd í øðrum norðurlendskum útvarpum, har tey hava fastar, men stuttar sendingar um mál.

Útvarpsleiðslan tók væl undir við hesum og síðani hava sendingarnar verið at hoyrt hvønn morgun og í endursendingini um kvöldið.

Tað eru tey sjei fólkin í ritstjórnini á Máltingi, sum

skiftast um at hava sendingarnar, eina viku í part.

Tey eru umframt Vár í Ólavstovu, Sakaris Hansen, Jógvani í Lon Jacobsen, Marjun Simonsen, Hjalmar Petersen, Anfinnur Johansen og Marius Staksberg.

Øðrvísi

Orðabókin var hálvan tíma, eina ferð um vikuna. Hesar eru trýggjar minuttir, hvønn dag.

Men tað er ikki bara í longd, at hesar nýggju sendingarnar víkja frá.

– Vár í Ólavstovu sigur, at Jóan H. W. Poulsen legði størstan dentin á gamalt

mál, at finna fram gomul orð og at greiða frá teimum og hvønn týðning tey høvdu.

Sendingarnar nú eru eitt sindur øðrvísi.

– Vit hava roynt meiri at upplýsa um mál.

– Vit royna at greiða frá ymsum orðum, um søguna hjá orðinum, hvønn týðning tey hava havt og, hvønn týðning tey hava nú, í hvørjum sambandi tey verða brúkt o.s.fr.

– Men í summum førum hava vit eisini roynt at víst á, hvørji orð eru gott mál, og, hvørji vit eiga at lúka burtur.

Summar málsendingar eru eisini á so hugum, vísindaligum støði, at tað kann kanska knipa hjá fólki at fylgja við.

– Ja, tað kann gott vera.

– Men tað kemur helst tí, at summir av teimum, sum hava sendingarnar eru málfrøðingar burturav. Marius Staksberg og Hjalmar Petersen eru linguistar, teir fáast við málvisindi, Teir hava lisið samanburarmálfrøði. Anfinnur Johansen, Sakaris Hansen og Jógvani í Lon Jacobsen eru filologar, tað er meiri um málsgø. Sjálv hevur Vár prógv í bókmentum. Marjun Simonsen hevur lisið føroyskt á Fróðskaparsetrinum, men hon arbeiðir eisini við orðabókini.

– Hóast sumt er á hugum støði, ger tað sendingina fjølbroytta, at vit hava so ymskar fortreytir og tað ger so, at vit røkka nógvum fólki.

Men Vár heldur, at tað kanska er ein bági, at vísindamenn eru ikki útbúir til at leggja fløkjaslig sjón-

armið nóg pedagogiskt fram, sum ynskiliit var.

Hvønn morgun

Sendingarnar eru hvønn morgun beint fyrri tíðindini klokkan átta. Hon verður endursend klokkan 21.50 um kvöldið.

Vár heldur, at nettupp styrkin í sendingini er, at hon er so stutt, tí hóast áhugin kanska ikki er tann heilt stóri fyrri onkrari sending, er hon so skjótt liðugt, at hon møðir ongan.

Vár kundi kanska ynskt sær, at hon varð send eitt sindur fyrr um morgunin, tí hon heldur, at beint fyrri tíðindini eru fólk á veg til arbeiðis og um kvöldið hava tey ikki enn vant seg við at lurtu

Vilja gera rætt

Vár heldur, at hetta er eitt einastandandi høvi at koma út til fólk við málinum.

Hon heldur eisini, at fólk hava stóran áhuga fyrri máli.

– Málið er nakað, vit brúka altíð. Og eg haldi, at alt, vit gera, vilja vit inni í inni gera rætt og í øllum, vit gera, vilja vit gera okkara besta. Fólk vilja eisini brúka málið rætt, hóast vit kanska ikki altíð góðtaka so væl at verða rættað.

– Eg haldi eisini, at vanligt forvitni fær fólk at hugsa um ymsar málsligar spurningar, hvat orðini merkja, um tey altíð hava merkt tað sama o.s.fr.

Vár í Ólavstovu heldur, at eitt sum vísir hetta, er, at tað eru ónatúrliga nógv fólk, sum venda sær til teirra, sum skipa fyrri sendingunum um ymiskt, tey hava havt framtíð og fortelja, at tey lurtu við stórsta áhuga.

JAN MÜLLER

Hetta er tað seinasta „Hygg og Hoyr“ í hesum árinum. Vit hava so eftir førimum roynt at laga innihald og uppseting til tærvin og ynskini hjá lesarunum, tí skráirnar fyrri bæði útvarp og sjónvarp hava stóran áhuga fyrri fólk flest. Tær eru sera hentar at hava hjá sær, nú hesir báðir miðlar hava

so stóran lurtara- og hyggjaraskara kring alt landið.

Tað skal vera vón mín, at vit verða fyrri at veita lesarunum eina eins góða um enn ikki betri tænastu á hesum øki í komandi ári. Tað er eingin ivi í minari verð um, at SVF og ÚF hava ómetaliga stóran týðning fyrri okkum øll, sum búleikast í føroyska samfelagnum. Eg haldi, at tað er

undrunarvert, hvussu væl ein so litil tjóð sum tann føroyska hevur megnað at byggja upp og menna loftmiðlar okkara. Hetta er ikki minst teimum fólki har starvast fyrri at takka, tí tey eins og øll tey í skrivandi fjølmíðlunum arbeiða oftani undir sera torførum og trongum korum. Men eisini mong fólk úti í samfelagnum eiga tøkk og rós uppi-

borið fyrri at hava givið sítt ikast til at fylla karmarnar út í loftmiðlunum.

Vit ganga eini ókendari tíð á møti, tá hugsað verður um loftmiðlarnar. Monopolini eru ella skulu avtakast og kann hetta fáa bæði positiv og negativar fylgjur fyrri stovnarnar. Tað skal vera mín vón, at okkara politikarar fara at leggja alla orku í at hjúlkja um og

menna bæði sjónvarpið og útvarpið. Fyri mær er bert ein vegur at ganga, og hann er tann, at báðir hesir stovnar koma á fíggjarlógina. Er hetta ov seint, so má tað gerast ein ella onnur serstøk loftmiðlalóg, har almennur peningur fer til teir báðar stovnarnar. Tá hugsað verður um, hvussu stóran týðning teir hava fyrri okkara mentan, og her ikki

minst málið, umframt sjálvandi alt annað, so eiga vit at gera alt fyrri, at stovnarir ikki verða við skerdan lut, nú monopolini verða avtakin og tað verður til „alles kamp mod alle“ um frammánundan avmarkaðu lýsingakrónurnar. Latið okkum fáa í lag eitt orðaskifti um føroysku fjølmíðlarnar í 97 í miðlunum sjálvum.

Loftmiðlarnir

Útvarps- og sjónvarpsummæli